

Processons

Fa poc que hem deixat enrere Setmana Santa i un dels elements simbòlics que la caracteritzen especialment són les processons. Enguany a Catalunya han estat, en general, passades per aigua i algunes fins i tot s'han suspès. A Manresa, en canvi, el temps va permetre el seu recorregut, sortint de la Seu. És xocant i, fins a cert punt la trobo personalment retrògrada, aquesta revifalla que han viscut durant la darrera dècada.

Perquè, més enllà d'algunes d'emblemàtiques que s'han fet sempre a les ciutats episcopals o d'altres amb algun element singular, com la del poble empordanès de Verges, amb la seva Dansa de la Mort, la veritat que als anys setanta van anar morint a poc a poc. És el cas de la nostra ciutat. Recordo de petit haver-la vist des del balcó de casa dels meus avis, al carrer Guimerà, amb una barreja de respecte i curiositat per la majestuositat dels «passos» i la força misteriosa dels seus acompanyants, especialment dels penitents (*papotes*) abillats de manera intrigant. La veritat és que la participació anava minvant a marxes forçades i la societat, que sortia amb força d'un règim polític dictatorial i confessional asfixiant, i on el pes de la religiositat oficial anava de baixa, la va fer plegar per falta de personal. Una vintena d'anys més tard, paradoxalment, es va recuperar i avui es manté ferma. No sé si això és així a causa de l'existència de més gent religiosa i practicant. O més aviat pels interessats bàsicament en la recuperació de la tradició i dels costums; començant pel grup dels armats, força reeixit i actiu a casa nostra, que ha generat una entitat ludicoteatral que, al costat d'altres elements com els geganters, fan colla i van amunt i avall, passant-s'ho bé. És clar que la necessitat d'espectacle que té la societat actual també hi ajuda en gran manera. De fet, l'empenta de les «passions», actes sacramentals, legions romanes, processons i diversos muntatges litúrgics és notable i esdevenen un dels atractius turístics d'aquestes minivacances. De fet, si abans aquest període de temps «sant» era un moment de reflexió, tristor, on es prohibia -si més no subliminalment- cantar i fer gresca, avui no hi ha qui el contempli sense música.

No podem amagar tampoc que un grup que ha contribuït en gran manera a aquest renaixement de les processons ha estat el dels andalusos afincats a Catalunya que actuen com a reserva espiritual de les tradicions religioses peninsulars, amb un cert dramatisme formal, però també amb el punt festiu indispensable per fer-lo atractiu. A la nostra ciutat hi tenen un protagonisme excessiu, amb càntics desconeguts en la nostra manera de fer i emportant-se aplaudiments fora de lloc, com si es tractés d'una competició esportiva qualsevol, quan passen amb la seva imatge a braços fent gal-la de bona forma física. S'ha de respectar tothom, però no m'acaba d'agradar aquesta obstinació de no desempallegar-se dels orígens, transmetent-los de generació en generació, sense saber fer un pas endavant i crear una nova societat aquí, més oberta i transversal. Què hi farem! L'univers mediàtic espanyol hi ajuda i costa deixar-lo enrere. Aquest any, a més, s'han airejat a la premsa desavinences amb la confraria de la Macarena pel fet que van al seu ritme, passant olímpicament de la resta. I, segons vaig llegir, pensen seguir fent el que els vingui de gust. Caldrà veure si entre tots saben, o poden, reconduir-ho, però no és gaire edificant aquesta situació i diu força del tarannà dels qui en són responsables.

Reconec, valoro i comparteixo els orígens culturals cristians d'Europa, que s'enfonsen també dins del món clàssic grecoromà, però el fet que actualment encara siguem com una mena de peculiaritat atàvica no ho trobo gens bé. No m'acaba d'agradar formar part resignadament d'aquest sud d'Europa tradicional que no s'acaba de desempallegar de segons quines coses. El clergat més progressista (que prové de la generació del recordat Concili Vaticà II) ja passa de llarg dels 70 anys. Aquest grup de capellans no va potenciar especialment les processons i es va dedicar a treballar amb una societat de creients més pendents de la vida espiritual serena, l'amor al proïsme i el compromís social a la terra, que no de potenciar la litúrgia i l'ideari clàssics, però ara sembla que apareix a les esglésies una nova crosta de preveres que va precisament en la direcció contrària.

En fi, que cap lector hi vulgui trobar en aquest escrit res profund i transcendental. Són només

unes reflexions personals fetes en veu alta un capvespre de setmana santa.